

DATUM: 10. 4. 2024

Příspěvky do Fondu pojištění vkladů Garančního systému finančního trhu

Pojištění pohledávek z vkladů v Evropské unii a stanovení příspěvků do systému pojištění pohledávek z vkladů se řídí směrnicí 2014/49/EU (dále jen „směrnice DGS II“), o systémech pojištění vkladů, která je v ČR transponována novelou zákona o bankách a zákona o spořitelních a úvěrních družstvech (zákon č. 375/2015 Sb.) s účinností od 1. ledna 2016.

Dne 22. září 2015 vydal Evropský orgán pro bankovníctví (EBA) **obecné pokyny k metodám výpočtu příspěvků do systémů pojištění vkladů** ([EBA/GL/2015/10](#), dále jen „pokyny EBA“)¹. Česká národní banka (ČNB) potvrdila v souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení č. 1093/2010, že se těmito pokyny hodlá řídit.

Výše příspěvku úvěrové instituce (banky a družstevní záložny) a pobočky banky z jiného než členského státu (dále jen „pobočka“)² do Fondu pojištění vkladů (dále jen „FPV“) závisí na výši krytých pohledávek z vkladů evidovaných vůči dané úvěrové instituci nebo pobočce (definovaných v § 41ca odst. 4 zákona o bankách, dále jen „kryté pohledávky z vkladů“) a na jejím celkovém rizikovém profilu. Podle směrnice DGS II se rizikově vážené příspěvky vybírají alespoň 1x ročně, až do dosažení minimální požadované výše prostředků ve FPV odpovídající 0,8 % krytých pohledávek z vkladů (této výše musí být dosaženo nejdéle do 3. července 2024³). Podle § 41ca odst. 4 zákona o bankách se příspěvky stanoví i po dosažení minimální výše prostředků ve FPV. Kromě pravidelných ročních příspěvků je navíc možné v případě potřeby vyžádat od úvěrových institucí a poboček i mimořádné jednorázové příspěvky.

¹ Pro stanovení pravidelných příspěvků v roce 2024 se tedy použije stejná metodika, jako v roce 2023. Dne 21. února 2023 vydal Evropský orgán pro bankovníctví (EBA) revidované obecné pokyny k metodám výpočtu příspěvků do systémů pojištění vkladů podle směrnice DGS II ([EBA/GL/2023/02](#), [externí odkaz](#), [kons.verze](#)), kterými se zrušují a nahrazují obecné pokyny k metodám výpočtu příspěvků do systémů pojištění vkladů ([EBA/GL/2015/10](#)) s účinností od 3. července 2024. ČNB oznámila EBA, že bude postupovat při výkonu dohledu v souladu s těmito pokyny od jejich účinnosti.

² Pobočkou se pro účely stanovení příspěvku rozumí pobočka banky z jiného než členského státu v souladu s definicí v § 1 odst. 6 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, tedy pobočka zahraniční banky, která má sídlo ve státě, který není členským státem Evropské unie ani smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru.

³ Postup je ale relevantní i po tomto datu, protože kryté vklady se mohou zvýšit, nebo naopak může úroveň zdrojů v systému pojištění vkladů poklesnout pod cílovou výši.

ČNB do 31. května stanoví výši ročních příspěvků úvěrovým institucím a pobočkám (nenulová výše příspěvku bude stanovena těm úvěrovým institucím a pobočkám, vůči nimž byly v předchozím kalendářním roce evidovány kryté pohledávky z vkladů⁴). Příspěvek se stanoví v Kč a zaokrouhlí se na celé číslo. Úvěrová instituce a pobočka příspěvek zaplatí v Kč do **30. června** příslušného roku ve prospěch Garančního systému finančního trhu (GSFT).

Pokud prostředky ve FPV dosahují minimální požadované výše odpovídající 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí a poboček, ČNB stanoví příspěvky tak, aby jejich celková výše v příslušném roce odpovídala hodnotě 0,045 % objemu krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí a poboček. V případě, že prostředky ve FPV nedosahují minimální požadované výše, ČNB stanoví příspěvek tak, aby požadované výše prostředků ve FPV bylo dosaženo v souladu s § 41ca odst. 5 zákona o bankách postupem uvedeným níže. Pokud prostředky ve FPV nepostačují k vyplacení zákonem stanovených náhrad, stanoví ČNB mimořádné příspěvky.

Výše příspěvků do FPV se stanoví níže uvedeným postupem:

1. Stanoví se **roční cílová výše příspěvků** (*Annual Target Level, ATL*).

a) Pokud aktuální výše prostředků FPV je nižší než 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí a poboček, použije se vzorec:

$$ATL = \frac{0,008 \cdot CD - ADGSF}{TLY - t + 1} \cdot mae ;$$

kde:

- CD* ... aritmetický průměr celkových stavů krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí a poboček k ultimům 4 čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího roku, kdy se příspěvky stanoví (v Kč),
- ADGSF* ... výše prostředků ve FPV sdělená ČNB podle § 41ca odst. 1 zákona o bankách,⁵
- t* ... kalendářní rok, ve kterém se ATL stanoví,
- mae* ... koeficient pro zohlednění vlivu hospodářského cyklu,⁶

⁴ V případě nově vzniklých úvěrových institucí a poboček, za které nejsou k dispozici údaje za celý předcházející kalendářní rok, se zohlední údaje, které jsou k dispozici, nejdéle však za 4 po sobě následující čtvrtletí.

⁵ Jedná se o kvalifikované disponibilní finanční prostředky ve smyslu definice uvedené v bodě 10 obecných pokynů EBA k vymezení disponibilních finančních prostředků v systémech pojištění vkladů a podávání zpráv o nich (EBA/GL/2021/17).

⁶ Např. 0,750 odpovídá snížení výše ATL stanovené podle pokynů o 25 %, 1,250 zvýšení o 25 %. Hodnota koeficientu se stanoví stejným způsobem, jako pro účely stanovení příspěvků do Fondu pro řešení krizí. Vypočítá se jako součet neupravené hodnoty „mae“ (bez příspěvku cyklu), která se vždy rovná 1, a příspěvků hospodářského cyklu a finančního cyklu. Příspěvek hospodářského cyklu se odvíjí od průměrné hodnoty mezery výstupu (MV) za poslední 4 známá čtvrtletí a 4 následující čtvrtletí podle prognózy ČNB zveřejňované ve Zprávě o inflaci. MV představuje průměr hodnot MV spočtený pomocí Cobbovy-Douglasovy produkční funkce a Kalmanova filtru. Příspěvek finančního cyklu se odvíjí od průměrné hodnoty indikátoru finančního cyklu (IFC) za poslední 4 známá čtvrtletí. Vývoj hodnoty IFC je zveřejňován ve Zprávě o finanční

TLY ... kalendářní rok, ve kterém má být dosaženo výše prostředků FPV odpovídající alespoň 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů, určený v souladu s § 41ca odst. 5 zákona o bankách⁷, tedy tak, aby jmenovatel ve vzorci pro ATL byl v roce, kdy výše ADGSF poklesla pod 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů, roven⁸:

- i) celému číslu v intervalu od 1 do 6, pokud ADGSF je rovna alespoň 2/3 z 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů;
- ii) číslu 7, pokud ADGSF je menší než 2/3 z hodnoty 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů.

b) Pokud aktuální výše prostředků FPV je vyšší nebo rovna 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí a poboček, použije se vzorec:

$$ATL = 0,00045 \cdot CD ;$$

kde: CD ... aritmetický průměr celkových stavů krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí a poboček k ultimům 4 čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího roku, kdy se příspěvky stanoví (v Kč).

c) V případě stanovení mimořádného příspěvku se hodnota ATL stanoví s ohledem na výši nedostatku prostředků ve FPV a aktuální okolnosti v souladu s § 41cc zákona o bankách tak, aby celková výše stanoveného mimořádného příspěvku nepřekročila v kalendářním roce 0,5 % objemu krytých pohledávek z vkladů⁹. ČNB výši ATL pro mimořádné příspěvky uveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup.

stabilitě. Konečná hodnota koeficientu „mae“ se zaokrouhlí na 3 desetinná místa a ČNB ji uveřejní na svých internetových stránkách.

⁷ § 41ca odst. 5: „Poklesne-li objem prostředků ve FPV pod hodnotu 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů, stanoví ČNB roční sazbu příspěvků a koeficient upravující celkovou výši ročních příspěvků tak, aby objemu prostředků ve FPV ve výši 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů bylo dosaženo v přiměřené době, nejpozději do 5 let od konce kalendářního roku, ve kterém k tomuto poklesu došlo, v závislosti na objemu chybějících prostředků ve FPV. Pokud objem prostředků ve FPV poklesne pod 2/3 z hodnoty 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů, stanoví ČNB roční sazbu příspěvků a koeficient upravující celkovou výši ročních příspěvků tak, aby objemu prostředků ve FPV ve výši 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů bylo dosaženo do 6 let od konce kalendářního roku, ve kterém došlo k tomuto poklesu.“

⁸ TLY se určí v prvním roce, kdy ADGSF klesla pod cílovou výši 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů; v dalších letech se již použije tento údaj TLY, ledaže došlo k dalšímu poklesu ADGSF, který by odůvodňoval úpravu výpočtu, nebo ADGSF odpovídá alespoň 0,8 % objemu krytých pohledávek z vkladů.

⁹ Za výjimečných okolností může být stanovena i vyšší sazba mimořádného příspěvku. Může se tak stát, že roční cílová výše příspěvků bude vyšší, nebo naopak nižší, než by odpovídalo cílové úrovni podle vzorce v pokynech EBA, což je nicméně v souladu s pokyny, které toto umožňují v bodě 21, resp. 20:

„21. Směrnice 2014/49/EU v žádném případě nebrání členským státům v nastavení vyšší cílové výše ani v tom, aby stanovily, že systém pojištění vkladů může od členských institucí požadovat příspěvky ex ante i po dosažení cílové výše, aby byl splněn cíl uvedený v odst. 17 písm. c).“

2. Stanoví se **roční sazba příspěvků** (*Contribution rate, CR*), která určuje potřebnou výši příspěvku na 1 jednotku kryté pohledávky z vkladu, podle vzorce:

$$CR = \frac{ATL}{CD} ;$$

kde: ATL ... roční cílová výše příspěvků,
 CD ...aritmetický průměr celkových stavů krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí a poboček k ultimům 4 čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího roku, kdy se příspěvky stanoví (v Kč).

Hodnota CR se zaokrouhlí na 5 desetinných míst a ČNB ji uveřejní na svých internetových stránkách (v procentním vyjádření, tj. na 3 desetinná místa).

3. Stanoví se výčet **indikátorů rizika** a jejich hodnoty pro jednotlivé úvěrové instituce a pobočky. Přehled indikátorů rizika je uveden v příloze č. 2 úředního sdělení. V případě mimořádného příspěvku tento krok není relevantní.
4. Stanoví se **individuální rizikové skóre** jednotlivých indikátorů (*Individual Risk Score, IRS*), v souladu s přílohou č. 1 úředního sdělení. Výsledná hodnota se pro účely dalšího výpočtu zaokrouhlí na 2 desetinná místa. V případě mimořádného příspěvku tento krok není relevantní.
5. Stanoví se **celkové rizikové skóre** pro jednotlivé úvěrové instituce a pobočky (*Aggregate Risk Score, ARS*), v souladu s přílohou č. 1 úředního sdělení. Výsledná hodnota se pro účely dalšího výpočtu zaokrouhlí na 2 desetinná místa. V případě mimořádného příspěvku tento krok není relevantní.
6. Vypočte se **celková riziková váha** (*Aggregate Risk Weight, ARW*) v souladu s přílohou č. 1 úředního sdělení. Mezní hodnoty ARW vycházejí z rizikových vah stanovených nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 (CRR) pro expozice vůči úvěrovým institucím s externím úvěrovým hodnocením, kde je rozsah rizikových vah od 20 % do 150 %. Pro stanovení mimořádných příspěvků se použijí rizikové váhy stanovené pro účely výpočtu posledních řádných příspěvků¹⁰. Hodnota ARW vypočtená v souladu s úředním sdělením v % se

„20. Termín pro postupné dosažení cílové výše stanovený v čl. 10 odst. 2 směrnice 2014/49/EU nepřesáhne 10 let. Pokud kumulované výplaty přesáhnou 0,8 % pojištěním krytých pohledávek z vkladů, může být tento termín prodloužen o další 4 roky. V uvedeném časovém rámci by měly být příspěvky co nejrovnoměrněji rozloženy v čase, a to až do dosažení cílové výše, avšak s řádným přihlédnutím k fázi hospodářského cyklu a dopadu, které procyklické příspěvky mohou mít na finanční pozici členských institucí“.

Zákon umožňuje i individuální snížení příspěvku vybraným osobám, u kterých by mimořádný příspěvek mohl ohrozit likviditu nebo solventnost, nebo prodloužení splatnosti z obvyklých 3 pracovních dnů od doručení rozhodnutí na 6 měsíců, a to i opakovaně (§ 41cc odst. 5 a 6 zákona o bankách).

Koeficient „mae“ se v případě mimořádných příspěvků nestanoví.

¹⁰ Pokud nebyla riziková váha stanovena, použije se průměr rizikových vah úvěrových institucí a poboček, kterým riziková váha stanovena byla, ledaže by bylo vhodnější stanovit ARW jiným postupem (např.

zaokrouhlí na 2 desetinná místa. Pro další výpočet se takto stanovená hodnota ARW převede z procentního vyjádření na desetinné číslo (dále se již nezaokrouhuje, tj. použije se hodnota se 4 desetinnými místy, např. 0,1234 pro ARW = 12,34 %).

7. Vypočtou se **neupravené rizikově vážené příspěvky** (*Unadjusted Risk-based Contributions, URBC_i*) podle vzorce:

$$URBC_i = CR \cdot ARW_i \cdot CD_i;$$

kde: CR ... roční sazba příspěvků (použije se hodnota vyjádřená desetinným číslem),
 ARW_i ... celková riziková váha úvěrové instituce nebo pobočky „i“ (použije se hodnota vyjádřená desetinným číslem),
 CD_i ... aritmetický průměr stavů krytých pohledávek z vkladů úvěrové instituce nebo pobočky „i“ k ultimům 4 čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího roku, kdy se příspěvky stanoví (v Kč; v případě mimořádných příspěvků se použijí hodnoty jako pro účely stanovení ATL).

8. Vypočte se **vyrovnávací koeficient (μ)**, který je pro všechny úvěrové instituce a pobočky v daném roce stejný a zvyšuje nebo snižuje vypočtenou výši jednotlivých příspěvků tak, aby bylo dosaženo cílové výše příspěvků pro daný rok. Jeho hodnotu uveřejní ČNB na svých internetových stránkách. Stanoví se podle vzorce:

$$\mu = \frac{ATL}{\sum URBC_i};$$

kde: ATL ... roční cílová výše příspěvků,
 $URBC_i$... neupravený roční rizikově vážený příspěvek úvěrové instituce nebo pobočky „i“.

Hodnota koeficientu μ se zaokrouhlí na 5 desetinných míst a ČNB ji uveřejní na svých internetových stránkách (uveřejňuje se hodnota vyjádřená v %; pro další výpočet se takto stanovená hodnota převede z procentního vyjádření na desetinné číslo a dále se již nezaokrouhuje, tj. použije se hodnota s 5 desetinnými místy, např. 0,12345 pro μ = 12,345 %).

9. Vypočte se **roční upravený rizikově vážený příspěvek** úvěrové instituce nebo pobočky (*Contribution, C_i*) podle vzorce:

$$C_i = URBC_i \cdot \mu;$$

kde: $URBC_i$... neupravený roční rizikově vážený příspěvek úvěrové instituce nebo pobočky „i“,
 μ ... vyrovnávací koeficient (použije se hodnota vyjádřená desetinným číslem).

v případě přeměny osoby po stanovení výše řádných příspěvků použít ARW právního předchůdce nebo v případě sloučení průměrnou ARW sloučených osob váženou objemem krytých pohledávek z vkladů, apod.).

10. Úvěrové instituci nebo pobočce, vůči níž nejsou evidovány žádné kryté pohledávky z vkladů podle § 41ca odst. 4 zákona o bankách, se příspěvek do FPV stanoví v nulové výši.
11. V případě rozdělení úvěrové instituce se výsledné výše příspěvků pro existující osoby zapojené do dané přeměny stanoví jako podíly na výši ročního upraveného rizikově váženého příspěvku vypočítaného výše uvedeným postupem v poměru, v jakém jsou jejich průměrné kryté vklady za čtvrtletí, za která je pro ně tento údaj k dispozici. Pokud není k dispozici, použije se údaj o aktuální výši krytých vkladů dostupný v době výpočtu příspěvku. Není-li vykázan, použije se hodnota vyžádaná orgánem dohledu.

Není-li výše uvedeno jinak, použije se údaj zaokrouhlený na celé Kč.

Hodnota CD se stanoví obdobně jako pro účely přílohy č. 2 úředního sdělení jako aritmetický průměr hodnot k ultimům 1., 2., 3. a 4. čtvrtletí předcházejícího roku, s přesností na 2 desetinná místa. Pokud jsou u některé úvěrové instituce nebo pobočky k dispozici údaje pouze za kratší období, použije se průměr stavů k ultimům čtvrtletí, za která je údaj k dispozici, nejdéle však za poslední 4 po sobě jdoucí čtvrtletí, ledaže by bylo vhodnější použít jiný postup¹¹.

¹¹ Např. použít údaje právního předchůdce apod. Pokud došlo v předcházejícím kalendářním roce (nebo později před stanovením výše příspěvku) k fúzi nebo rozdělení úvěrové instituce, stanoví se hodnota CD_i na základě součtu hodnot za všechny osoby účastnící se dané přeměny (tj. zaniklé, nadále existující i nově vzniklé úvěrové instituce a pobočky). Pokud údaj není k dispozici vůbec, protože se jedná o novou instituci, za kterou nebyly dosud ČNB vykázaný žádné kryté pohledávky z vkladů, pro účely výpočtu se má za to, že výše krytých pohledávek z vkladů je nulová.